

УДК 728-027.12(510/513)

Кузьменко Тетяна Юріївна,

Кандидат архітектури, доцент кафедри архітектури будівель та дизайну
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
tanch286@gmail.com

ORCID: 0000-0003-1749-1128

Дмитренко Андрій Юрійович,

Кандидат технічних наук, доцент кафедри архітектури будівель та дизайну
metr5555@ukr.net

ORCID: 0000-0003-4757-5218,

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ПІДХОДИ ДО ЗБІЛЬШЕННЯ ЛАНДШАФТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВЕЛИКОГО МІСТА

Анотація: у статті розглянуто проблему обмеження території великих міст в аспекті розширення та збільшення паркових зон. Поставлено питання ландшафтної організації локальних територій великих міст: облаштування в'їзних зон та залізничних зелених смуг, організацію плоских зелених покриттів над перонними просторами, облаштування засобами ландшафтного дизайну напівпідземних та підземних гаражів, функціональне розмежування пішохідних територій. Проілюстровано поняття семіотичних одиниць ландшафтного дизайну: точка, лінія, площа, маса. Наведені прийоми розмежування фрагментів міського середовища та приклади із зарубіжного досвіду.

Ключові слова: міське середовище; семіотика простору; ландшафтний дизайн; екологічна реконструкція міст; локальні території; транзитні території.

Постановка проблеми. Розвиток великих, значних і найзначніших міст пов'язано із погіршенням стану довкілля обумовлює усвідомлення людством екологічних пріоритетів. Висока концентрація антропоморфної діяльності, створюючи низку безумовних переваг, призвела до порушення оптимального балансу між природним та штучним компонентами ландшафту. Внаслідок цього міста відчувають гостру потребу у максимально можливому збільшенні природної складової міського середовища.

Актуальність теми обумовлена наближенням людства до критичної межі, за якою процес погіршення стану біосфери стане йому невідконтрольним. Тому зростає необхідність комплексного дослідження урбанізованих та природних систем з наступним аналізом їх елементів, що найбільше впливають на стійкість середовища міста в цілому. Ландшафтний дизайн, як галузь людської

діяльності, що динамічно розвивається, безумовно виявляється в центрі таких досліджень, тому що має цілий спектр нереалізованих можливостей.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Проблемам міського ландшафту присвячені роботи зарубіжних авторів, серед них Арнольд Ф.[1], Бофілл Р.[2], Девейкієне В., Стаускас Г., Вадокоєне І.[3], Якатіс Й., Зукас Й. [10], Лінч К. [13], Вергунов А. [4], Владіміров В., Мікуліна Е., Яргіна З.[5], Нефьодов В.[14], Корсун М.[12], Щелоков Д.[22] та Яницький О. [23] присвятили свої роботи міським паркам та екології міста. Вітчизняні автори В'язовська А. [6], Потапчук І., Бичковська Л. досліджували поняття «ландшафтного урбанізму», Габрель М. розглянув озеленення на прикладі Львова [7], Осиченко Г. та Гришина В. - у м. Харків, Дудка О. досліджувала рекреаційне середовище міста [9], Чала О. [19] – вимоги щодо безбар'єрного середовища в ландшафті, Штепа К. [21] – загальні засади озеленення як складової безпеки міста.

Мета статті. Узагальнення досвіду використання засобів ландшафтного дизайну для формування безпечного середовища, збагачення міста елементами озеленення, які розміщені не в традиційних парках, а в локальних місцях відпочинку, для оформлення пішохідних просторів, створення певних бар'єрів між пішоходами та автостоянками, збагачення та створення сприятливого мікроклімату на територіях, прилеглих до виробничих зон та залізниць тощо; а також вироблення підходів щодо збільшення ландшафтного потенціалу великого міста та покращення мікроклімату міського середовища.

Результати дослідження. Сучасні економічні та територіальні можливості досить обмежені у великих містах для влаштування нових садів та парків. Тому зусилля по збільшенню площі озелених територій можуть бути націлені на локальні фрагменти міста, особливо такі, що межують з джерелами екологічної напруги: бувші території промислових підприємств та портової діяльності, території при залізницях, вулиці та площі, місця паркувань тощо. Зелені насадження значно покращують мікроклімат міського середовища. Так, насадження сосни, липи, ялини, дубу понижують температуру повітря порівняно з відкритим простором на 0,8-2,7° С, вологість повітря збільшується на 2,8-8,6%, швидкість вітру знижується на 0,7-2,7 м/с на відстані 100 м від дороги [21].

Невиразність багатьох відкритих просторів, що прогресують, можна віднести до числа основних факторів, що обумовлюють реалізацію нових можливостей ландшафтного дизайну для створення індивідуального обличчя локальних просторів з метою гуманізації міського середовища. В той же час взаємодія природного та штучного середовища все більше набуває форм зростаючого тиску міської забудови на довкілля. Таким чином, відбувається подальше скорочення природного потенціалу та порушується гармонія

ближнього оточення міста. Завойовані раніше містом в режимі екстенсивного освоєння території з часом втрачають свої функції, перетворюючись у занедбані ділянки міського ландшафту зі слідами техногенного впливу. Це також в'їзні простори в місто вздовж залізниць, де крім нашарувань забудови різних періодів та призначення залишаються не використовувані великі території. Тому нагальною стає проблема часткового відновлення та поповнення природного потенціалу міста. Перетворення ландшафту великих міст із використанням засобів та прийомів ландшафтного дизайну приведе до більш гармонійного співвідношення антропогенних та природних компонентів міського середовища, і в кінцевому рахунку скороченню факторів, що негативно впливають на здоров'я людини. Для життєдіяльності людини потрібна не просто збережена природа, а ландшафт, що відповідає естетичним потребам суспільства та певним якостям (характеристикам) середовища. К Лінч відносить до них життєпридатність, осмисленість, доступність, контрольованість, справедливість тощо [13].

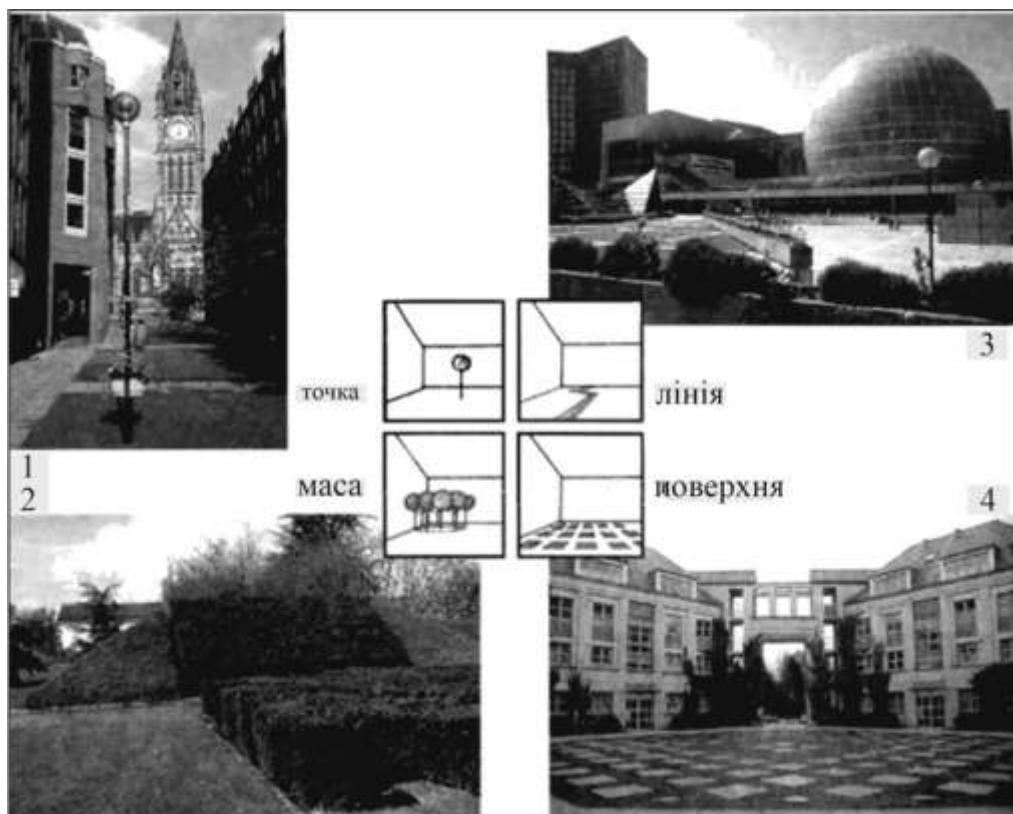

Рис. 1. Семіотичні одиниці в композиції ландшафту: 1 – первинний елемент: кашпо у пішохідному просторі, Манчестер; 2 – об’ємний компонент: масив кущів на штучному рельєфі, Анже; 3 – лінійний елемент: рослинність у бетонних модулях, Дефанс, Париж; 4 – площинний компонент у вигляді поверхні землі з геометричним малюнком, Тегель, Берлін (графіка Т. Кузьменко з використанням матеріалів В. Нефьодова [14])

Збереження існуючих озелених територій у вигляді парків, садів та скверів повинно доповнюватись екологічною реконструкцією всіх територій міста з включенням заново створених природних компонентів.

Семіотика простору трактує його як систему знаків з певним змістовним наповненням та структурними зв'язками, дозволяє підійти до природного формотворення з позицій художньої виразності на основі використання легко означених простих фігур. Це дає можливість створення системи стійких орієнтирів, що полегшують впізнавання кожного фрагмента міського середовища. Досягається це формуванням за допомогою ландшафтного дизайну характерних елементів, що відповідають поняттям «точка», «лінія», «об'єм (маса)», «поверхня» тощо (рис. 1). Багатозначність природних форм та різноманітність їх дизайнерської інтерпретації є одним із важливих резервів виключення монотонності та безлико́сті відкритих просторів міста.

Ландшафтний дизайн набуває особливої ролі в оформленні існуючих зелених фрагментів пішохідних просторів, особливо у випадку зміни характеру їх використання, в частині розширення функцій. Тоді конфігурація газонного та пішохідного покриття перетворює їх в активні формоутворюючі елементи простору. Природні перепади рельєфу на міських вулицях та площах обумовлюють додаткові можливості вибору засобів означення меж пішохідного простору (рис. 1, 2). Меті гуманізації пішохідного простору сприяє поява в їх структурі елементів розмежування, що позначають межі безпечного використання людям з вадами зору. Це полоси декоративного покриття світлого тону з розміщенням на межі проїзної частини спеціальних плит з хвилястою поверхнею, що реально відповідає критерію гуманізації середовища.

В сучасній зарубіжній практиці організація автостоянок у житловому середовищі з використанням ландшафтного дизайну є однією з найбільш важливих задач. Для цієї мети відбувається освоєння вільних просторів по зовнішньому периметру житлових груп. В якості функціонального розмежування влаштовуються огороження з кущів та рядів дерев. Такі рослинні екрани знижують дискомфорт, що відчуває людина від постійного контакту з автомобілем у міському середовищі. Ландшафтний дизайн часто використовується для візуального «розчинення» гаражів в середовищі, створюючи на їх дахах системи озелених майданчиків різного призначення.

При цьому сам гараж розміщується поза контурами житлового будинку, займаючи частину дворового простору. Не менш раціональним є влаштування підземних чи напівпідземних гаражів, в яких влаштування відкосів наземної частини гаража з використанням прийомів каскадного розміщення рослинності, сприяє не тільки інтегруванню транспортних об'єктів в природне оточення, але й надає можливість по новому трактувати їх зовнішній вигляд.

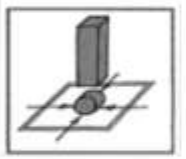
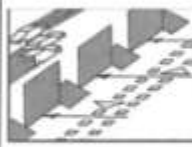
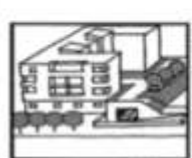
Схема	Приклад	Схема	Приклад
1. Оформлення паркінгу 	Зелені островки для збагачення панорами вулиці, Берлін 	6. Розмежування просторів з різного характеру 	Місце відпочинку з рослинами на металевому каркасі, Нюртінген
2. Закріплення відчуття місця 	Розміщення над водним дзеркалом скульптури, Вашингтон 	7. Розділення просторів з контрастною функцією 	Модуль з рослинністю та світильником по контуру пішохідного простору, Анже
3. Позначення меж з певною функцією 	Модульні бетонні квітничарки по контуру літнього кафе, Карслуе 	8. Оформлення поверхні землі в пішохідних просторах 	Включення локального озеленення з характерною геометрією, Нюртінген
4. Декорування поверхні землі в пішохідних зонах 	Пішохідний простір з концентричними полосами газону, Париж 	9. Оформлення берегових територій 	Колористичні акценти біля громадських будівель, Манчестер
5. Перетворення транспортного простору в рекреаційний 	Виявлення структури рельєфу системою пандусів та східів, Парк Реузлі, Париж 	10. Оформлення напівпідземних гаражів 	Зелений відкіс і модульна рослинність у наземній частині гаражу, Анже

Рис. 2. Прийоми розмежування різних фрагментів міського середовища для збільшення його ландшафтного потенціалу

Серед актуальних питань підвищення комфортності житлового середовища не слід забувати про вдосконалення ландшафтної організації транзитних пішохідних просторів.

Ландшафтний дизайн дозволяє впорядкувати межі транзитного простору між окремими фрагментами житлової забудови і транспортними просторами, підвищити інформативність середовища та забезпечити більш високий рівень його художньої виразності. Поширеним прийомом зарубіжної практики є означення меж пішохідних напрямків з використанням колористичного акцентування, рельєфне розмежування із заповненням прилеглих підвищених ділянок ґрунтопокривними рослинами та створення жорсткої лінійної конфігурації твердого покриття. На рис.2 показано низку поширених прийомів використання ландшафтного дизайну для розмежування та акцентування різних фрагментів міського середовища та збільшення його ландшафтного потенціалу.

Реалізація концепції сталого розвитку сучасного міста передбачає поступовий перехід від використання ландшафтного дизайну для декоративного оформлення окремих фрагментів міста до застосування його для повернення пріоритету природи в найбільш конфліктних в екологічному відношенні просторах: бувші промислові території, що покинуті, прирельсові смуги, в'їзні зони в місто тощо. Це означає зміну хаотичного впливу міста на його природне оточення – системним використанням всіх фрагментів природи для досягнення індивідуального характеру середовища; експансії транспортних просторів – ландшафтним регулюванням територій для паркування та руху автотранспорту; збереження безликих незручних територій – внесенням естетичних та екологічних змін в середовище; безсистемного розміщення рослинності в периферійній частині міста – композиційно і функціонально обумовленим дизайном всіх елементів природного середовища; механічного нагромадження споруд і компонентів природи при в'їзді у місто – сценарним ландшафтним проектуванням серії виразних панорам; деградації прирельсових територій – поступовому поверненню та оздоровленню природи.

Висновки. Трамбування більшості компонентів ландшафту сучасного міста: поверхні землі, рослинності, водойми, набуває нового змісту, відповідаючи завданням екологічної реконструкції середовища. Цілеспрямовані зміни у міських просторах з послідовним розвитком природного каркасу набуває особливого сенсу, маючи реальне відображення на умовах життєдіяльності людини. Відношення до використання ландшафтного дизайну для досягнення художньої виразності міського середовища все більше перетворюється в індикатор цивілізованості країни. Практика зарубіжних країн достатньо наочно показує, що конфлікт між технологією та довкіллям вирішується шляхом розумного компромісу, а технологічні досягнення

використовуються для повернення динамічної рівноваги між штучними та природними компонентами міського ландшафту.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Arnold F. Parc de Bercy in Paris. TOPOS. European Landscape Magazine. 1999. №27. Р. 42–48.
2. Бофилл Р. Пространства для жизни. М.: Стройиздат, 1993. 156 с.
3. Vaiva Deveikiene, Gintaras Stauskis, Inga Urbonaite Vadokoene. Cultural heritage sites in Vilnius: a critique of selected interventions in landscape architecture. Landscape architecture and art. 2020. № 16. Р. 53–59. – DOI: 10.22616/j.landarchart.2020.16.05.
4. Вергунов А. П. Архитектурно-ландшафтная организация крупного города. Л.: Стройиздат. 1982. 134 с.
5. Владимиров В.В., Микулина Е. М., Яргина З.Н. Город и ландшафт: (Проблемы, конструктив. Задачи и решения). М.: Мысль.1986. 238 с.
6. В'язовська А. В. К определению термина «ландшафтный урбанизм». Сучасні проблеми архітектури та містобудування. КНУБА, 2011. Вип. 28. С. 31–36.
7. Габрель М.М. Озеленені території міст і оточення. Пошук шляхів оптимізації екологічних відносин у концепції «Великого Львова». Містобудування та територіальне планування. КНУБА, 2020. Вип. 72. С. 41–61. – DOI: 10.32347/2076-815x.2020.72.41-61.
8. Гришина В.С., Осиченко Г.О. Еволюція системи озеленених територій міста Харків. Містобудування та територіальне планування. КНУБА, 2020. Вип. 73. С. 88–105. – DOI: 10.32347/2076-815x.73.88-105.
9. Дудка О.М. Архітектура рекреаційних утворень як засіб вдосконалення міського середовища. Архітектурний вісник КНУБА. КНУБА, 2019. Вип. 17–18. С. 342–347.
10. Jonas Jakaitis, Jonas Zukas. Intuitive spatial interaction in landscape design. Landscape architecture and art. 2019. № 15. Р. 22–30. – DOI: 10.22616/j.landarchart.2019. 15.03.
11. Каранда А.О. Історичний досвід формування садів і парків філософської та психоемоційної спрямованості. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. КНУБА, 2019. Вип. 53. С. 188–197.
12. Корсун М.А. Опыт эмпирического исследования городских парков как социального пространства. Вестник ВЭГУ. Академия ВЭГУ. 2016. №5 (85). С.170–175.

13. Линч К. Совершенная форма в градостроительстве. М.: Стройиздат. 1984. 264 с.
14. Нефедов В.А. Ландшафтный дизайн и устойчивость среды. СПб. 2002. 295 с.
15. Осиченко Г.О. Історичні передумови формування і розвитку пішохідно-прогулянкових просторів міста. Містобудування та територіальне планування. КНУБА, 2015. Вип. 58. С. 372–379.
16. Плешкановська А.М., Савченко О. Д. Епохи та міста. К.: Логос, 2019. 264 с.
17. Потапчук І.В., Бичковська Л.С. Ландшафтний урбанізм як один з перспективних напрямів містобудівних перетворень. Містобудування та територіальне планування. КНУБА, 2020. Вип. 72. С. 223–232.
18. Тимохін В.О. Архітектура міського розвитку. 7 книг з теорії містобудування. К.: КНУБА, 2008.
19. Чала О.А. Засади ландшафтної архітектури та вимоги до них в безбар'єрному середовищі. Містобудування та територіальне планування. КНУБА, 2013. Вип. 50. С. 718–721
20. Черкес Б. Національна ідентичність в архітектурі міста. Монографія. Львів:Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2008.
21. Штепа К.О. Зелені насадження як невід'ємна складова заходів з організації безпеки міського середовища. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. КНУБА, 2011. Вип. 28. С. 275–284.
22. Щелоков Д.В. Социальное пространство городского парка. URL: http://www.rusnauka.com/27_SSN_2012/philosophia/2_115839.doc.htm (дата обращения: 15.08.2016).

REFERENCES

1. Arnold F. Parc de Bercy in Paris. TOPOS. European Landscape Magazine. 1999. №27. P. 42–48. {in English}.
2. Bofyll R. Prostranstva dlia zhyzny. M.: Stroiyzdat, 1993. 156 s. {in Russian}.
3. Vaiva Deveikiene, Gintaras Stauskis, Inga Urbonaite Vadokoene. Cultural heritage sites in Vilnius: a critique of selected interventions in landscape architecture. Landscape architecture and art. 2020. № 16. P. 53–59. – DOI: 10.22616/j.landarchart.2020.16.05. {in English}.
4. Verhunov A. P. Arkhytekturno-landshaftnaia orhanyzatsiya krupnoho horoda. L.: Stroiyzdat. 1982. 134 s. {in Russian}.
5. Vladimirov V.V., Mikulina E. M., YArgina Z.N. Gorod i landshaft: (Problemyi, konstruktiv. Zadachi i resheniya). M.: Myisl.1986. 238 s. {in Russian}.

6. Viazovska A. V. K opredeleniyu termina «landshaftnyi urbanizm». Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia. KNUBA, 2011. Vyp. 28. S. 31–36. {in Russian}.
7. Habrel M.M. Ozeleneni terytorii mist i otochennia. Poshuk shliakhiv optymizatsii ekolohichnykh vidnosyn u kontseptsii «Velykoho Lvova». Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia. KNUBA, 2020. Vyp. 72. S. 41–61. {in Ukrainian}.
8. Hryshyna V.S., Osychenko H.O. Evoliutsiia systemy ozelenenykh terytorii mista Kharkiv. Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia. KNUBA, 2020. Vyp. 73. S. 88–105. – DOI: 10.32347/2076-815x.73.88-105. {in Ukrainian}.
9. Dudka O.M. Arkhitektura rekreatsiinykh utvoren yak zasib vdoskonalennia miskoho seredovyscha. Arkhitekturnyi visnyk KNUBA. KNUBA, 2019. Vyp. 17–18. S. 342–347. {in Ukrainian}.
10. Jonas Jakaitis, Jonas Zukas. Intuitive spatial interaction in landscape design. Landscape architecture and art. 2019. № 15. P. 22–30. – DOI: 10.22616/j.landarchart.2019. 15.03. {in English}.
11. Karanda A.O. Istorychni dosvid formuvannia sadiv i parkiv filosofskoi ta psy emotsiinoi spriamovanosti. Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia. KNUBA, 2019. Vyp. 53. S. 188–197. {in Ukrainian}.
12. Korsun M.A. Opyit empiricheskogo issledovaniya gorodskih parkov kak sotsialnogo prostranstva. Vestnik VEGU. Akademiya VEGU. 2016. №5 (85). S.170–175. {in Russian}.
13. Lynch K. Sovershennaia forma v hradostroytelstve. M.: Stroiyzdat. 1984. 264 s. {in Russian}.
14. Nefedov V.A. Landshaftnyi dizayn i ustoychivost sredyi. SPb. 2002. 295 s. {in Russian}.
15. Osychenko H.O. Istorychni peredumovy formuvannia i rozvytku pishokhidno-prohuliankovykh prostoriv mista. Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia. KNUBA, 2015. Vyp. 58. S. 372–379. {in Ukrainian}.
16. Pleshkanovska A.M., Savchenko O. D. Epokhy ta mista. K.: Lohos, 2019. 264 s. {in Ukrainian}.
17. Potapchuk I.V., Bychkovska L.S. Landshaftnyi urbanizm yak ody z perspektyvnykh napriamiv mistobudivnykh peretvoren. Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia. KNUBA, 2020. Vyp. 72. S. 223–232. {in Ukrainian}.
18. Tymokhin V.O. Arkhitektura miskoho rozvytku. 7 kny z teorii mistobuduvannia. K.: KNUBA, 2008. {in Ukrainian}.
19. Chala O.A. Zasady landshaftnoi arkhitektury ta vymohy do nykh v bezbariernomu seredovyschi. Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia. KNUBA, 2013. Vyp. 50. S. 718–721. {in Ukrainian}.

20. Cherkes B. Natsionalna identychnist v arkhitekturi mista. Monohrafiia. Lviv: Vydavnytstvo Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika», 2008. {in Ukrainian}.

21. Shtepa K.O. Zeleni nasadzhennia yak nevidiemna skladova zakhodiv z orhanizatsii bezpeky miskoho seredovyshcha. Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia. KNUBA, 2011. Vyp. 28. S. 275–284. {in Ukrainian}.

22. Shchelokov D.V. Sotsyalnoe prostranstvo horodskoho parka. URL: http://www.rusnauka.com/27_SSN_2012/philosophia/2_115839.doc.htm (data obrashchenia: 15.08.2016). {in Russian}.

Аннотация

Кузьменко Татьяна Юрьевна кандидат архитектуры, доцент кафедры архитектуры зданий и дизайна Национального университета «Полтавская политехника имени Юрия Кондратюка».

Дмитренко Андрей Юрьевич кандидат технических наук, доцент кафедры архитектуры зданий и дизайна Национального университета «Полтавская политехника имени Юрия Кондратюка».

ПОДХОДЫ К УВЕЛИЧЕНИЮ ЛАНДШАФТНОГО ПОТЕНЦИАЛА БОЛЬШОГО ГОРОДА

В статье рассмотрена проблема ограничения территории больших городов в аспекте расширения и увеличения парковых зон. Поставлен вопрос ландшафтной организации локальных территорий больших городов: обустройство въездных зон и зеленых железнодорожных полос, организацию плоских зеленых покрытий над перронными пространствами, обустройство средствами ландшафтного дизайна полуподземных и подземных гаражей, функциональное разграничение пешеходных и транзитных территорий. Проиллюстрировано понятие семиотических единиц ландшафтного дизайна: точка, линия, плоскость, маса. Приведены приемы разграничения фрагментов городской среды и примеры из зарубежного опыта.

Ключевые слова: городская среда; семиотика пространства; ландшафтный дизайн; экологическая реконструкция городов; локальные территории; транзитные территории.

Annotation

Tetiana Kuzmenko, Candidate of Architecture, Associate Professor of Department of Architecture of Buildings and Design of National University “Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic”.

Andrii Dmytrenko, Candidate of Technical Sciences, Associate Professor of Department of Architecture of Buildings and Design of National University “Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic”.

APPROACHES TO INCREASING THE LANDSCAPE CAPACITY OF A BIG CITY

The article considers the problem of limiting the territory of large cities in terms of expansion and expansion of park areas. The issues of landscape organization of local territories of large cities are raised: arrangement of entrance zones and railway green strips, organization of flat green coverings over platform spaces, arrangement of means of landscaping of semi-underground and underground garages, functional delimitation of pedestrian territories. The concept of semiotic units of landscape design is illustrated: point, line, plane, mass. Methods of distinguishing fragments of the urban environment and examples from foreign experience are given.

The high concentration of anthropomorphic activity, creating a number of unconditional advantages, has led to a violation of the optimal balance between natural and artificial components of the landscape. As a result, cities feel an urgent need to maximize the natural component of the urban environment. The urgency of the topic is due to the approach of humanity to a critical limit, beyond which the process of deterioration of the biosphere will be beyond his control.

The aim of the article is to generalize the experience of using landscape design tools to create a safe environment, enrich the city with landscaping elements, which are located not in traditional parks, but in local recreation areas, to design pedestrian spaces, create certain barriers between pedestrians and parking lots. favorable microclimate in the territories adjacent to production zones and railways, etc .; as well as developing approaches to increase the landscape potential of a large city and improve the microclimate of the urban environment.

Transforming the landscape of large cities using landscaping tools and techniques will lead to a more harmonious relationship between anthropogenic and natural components of the urban environment, and ultimately reduce the factors that adversely affect human health. Attitudes towards the use of landscape design to achieve the artistic expressiveness of the urban environment is increasingly becoming an indicator of the civilization of the country.

Key words: urban environment; semiotics of space; landscape design; ecological reconstruction of cities; local territories; transit territories.